

Ylym bilimi — adamzat akylynyň tebigaty öwrenmek, soraglara jogap tapmak we dünýäni has gowy düşünmek ugrundaky tagallalarynyň jemidir. Bu bilim diňe bir maglumat ýygnamak bilen çäklenmän, eýsem pikirlenmek, sorag bermek we subut etmek arkaly ösýär. Taryhyň dowamynda ylym bilimi dürli döwürlerde dürli görnüşde ýüze çykyp, häzirki zaman tehnologiýalarynyň we jemgyýetçilik ösüşleriniň esasyňy düzdi.

Ilkinji ylym düşüňjeleri gadymy medeniýetlerde ýüze çykdy:

- **Mesopotamiýa we Misir:** Matematikanyň we astronomiýanyň ilkinji ýazgylary döredi.
- **Hytaý we Hindistan:** Lukmançylyk, fizika we filosofiýa bilen baglanyşykly bilimler ösdi.
- **Grekler:** Aristotel, Pifagor we Eflatun ýaly alymlar logika we gözleg metodlaryny ösdürdi.

Bu döwürlerde ylym bilimi köplenç dini we filosofik düşüňjeler bilen utgaşypdy.

Orta asyrlarda ylym bilimi dini çäklendirmeler bilen ýüzbe-ýüz boldy. Emma:

- **Renesans döwründe:** Leonardo da Vinçi, Kopernik we Galileý ýaly alymlar tebigatyň kanunlaryny gözlemekde täze usullary ulanyp başlady.
- **Ylym Rewolýusiýasy:** Nyuton fizika we matematika bilen dünýäni düşündirmegiň täze ýoluny açdy.

Bu döwürde synag, ölçeg we subutnama esasynda pikirlenmek ylym bilimiň esasyňa öwrüldi.

19-njy asyrdan senagat rewolýusiýasy bilen:

- Energiýa, mehanika we himiýa ýaly ugurlar çalt ösdi.
- Darwiniň **ewolýusiýa nazarysy** biologiýada täze sahypany açdy.
- Lukmançylykda mikroblaryň we wiruslaryň ýüze çykmagy saglygy goraýşyň ösüşine sebäp boldy.

Ylym bilimi indi diňe bir alymlaryň işi bolman, jemgyýetiň ähli gatnaklaryna täsir edýän güýçli gural boldy.

20-nji we 21-nji asyrlarda:

- **Kompýuter tehnologiýalary, internet we emeli intellekt** bilen ylym bilimi global derejede elýeterli boldy.
- Genetika, kosmos gözlegleri we kwant fizikasy ýaly ugurlar çuňlaşdy.

- Onlaýn bilim platformalary bilen islendik adam ylym öwrenip biler.

Ylym indi diňe bir laboratoriyalarda däl, eýsem her bir adamyň elinde.

Geljekde ylym bilimi:

- **Etika** we **durnukly ösüş** bilen utgaşmaly.
- **Global hyzmatdaşlyk** arkaly planetamyzyň meselelerine çözgüt tapmaly.
- Bilim beriş ulgamynda has giň elýeterlilik we deňlik üpjün etmeli.

Ylym diňe bir ösüş däl, eýsem adamzat üçin jogapkärçilikdir.

Ylym bilimi — adamzat taryhynyň iň täsirli syýahatlarynyň biridir. Ol sorag bilen başlaýar, gözleg bilen dowam edýär we çözgüt bilen tamamlanýar. Her döwür, her alym we her pikir bu syýahata goşant goşýar. Geljekde bu syýahat has giň, has çuň we has adamzat bähbitli bolar.

Hamitjan HAYDAROW
Lebap welaýatynyň Dänew etrabyňyň
35-nji orta mekdebiniň müdürü